

Hvad vil kommunistene?

Taler

Emil Løvlien

Dato

21 september 1936

Sted

NRK radio

1 Tydeligere enn noen gang før fortøner det sig for det norske folk at også i vårt land står kampen om samfundsmakten på dagsordenen. Det er spørsmålet om demokratiet skal bestå og utvides, eller det fascistiske diktatur skal komme frem til makten.

5

Norges kommunistiske parti deltar i valgkampen med alle sine krefter for å sikre et valg den 19. oktober som betyr seir for demokratiet, for folkestyret. Dette valg er det viktigste i vårt lands politiske historie. Flertallet i landets nasjonalforsamling skal erobres for det arbeidende folk. De borgerlige partier som vekselvis og i fellesskap har dominert landets politiske liv, skal definitivt fjernes fra sin ledende rolle. Bare på den måte sikrer man demokratiet og folkestyret i dette land.

15 Stormløpet fra de reaksjonære og fascistiske krefter mot folkets tilkjempede demokratiske rettigheter må slåes tilbake. Demokratiets goder, organisasjonsretten, forsamlings- tale- og pressefriheten, valg- og stemmeretten, den sosiale og kulturelle utvikling, må sikres og utvides.

20 Stortinget må derfor ved valget den 19. oktober skaffes et flertall som sammen med landets arbeidende befolkning - med industriarbeiderne, med skog- og landarbeiderne, med funksjonærene og de intellektuelle - vil forsvare det demokratiske styre mot alle angrep som fascistene og de reaksjonære forbereder mot det - et flertall som vil gå i spissen for å utvide dette demokrati.

25 Fascismen er i første rekke i vårt land representert ved Nasjonal Samling. Men også de store borgerlige partier, Høire, Bondepartiet og Venstre, har forenet sig i listeforbund i en rekke kretser, mot arbeiderbevegelsen, under Nasjonal Samlings slagord: Kamp mot marxismen! Den konservative, reaksjonære front har tatt form, således at det ved valget står to store retninger: Reaksjonens og

fascismens front på den ene side, mot folkets front på den annen side.

Denne folkets front består politisk av Det norske Arbeiderparti og Norges kommunistiske parti.

35

I vårt land er arbeiderbevegelsen den konsekvente og uredde forkjemper for demokratiet og folkestyret. Et flertall på stortinget for en politikk i fredens frihetens og fremskrittets interesse kan bare arbeiderbevegelsen skaffe. Derfor er alle demokratiske mennesker i dette land interessert i at det blir arbeider-flertall på stortinget efter den 19. oktober.

40

Vi kommunister vil gjøre hvad vi kan for å skape den fast organiserte folkefront slik som Frankrike og Spania har den, for å by fascismen og reaksjonen motstand, for å sikre fred, frihet og fremskritt.

45

Er det spørsmålet om samfundsmakten som skal avgjøres ved valget den 19. oktober? Naturligvis ikke. Det er ikke flertallet i stortinget som betyr samfundsmakten. Samfundsmakten avgjøres ikke ved valg, men i den bitreste klassekamp. Først når det arbeidende folk helt og fullt besidder produksjonsmidlene har det samfundsmakten i sin hand. Men et parlamentarisk flertall betyr en veldig støtte for det arbeidende folk i kampen om samfundsmakten. Fascistene gjør stormløp på parlamentarismen. I den nuværende periode av det kapitalistiske system er parlamentarismen blitt en hemske for utbytningen og derfor griper kapitalistklassen til fascistiske midler for å oprettholde og forsterke utbytningen. Det arbeidende folks makt kan i siste instans kun sikres ved å styrte kapitalismen og da påbegynne opbygningen av det sosialistiske samfundssystem.

50

55

60

65

Hvis de borgerlige partier påny vinner flertallet i stortinget er det fare for at de fortsetter den fellesoptreden som er knesatt ved listeforbund. Det er fare for at de vil styrte regjeringen Nygårdsvold og vende tilbake til den politikk de førte fra 1930 til 1934. Denne politikk som betydde nedskjæring av arbeidsfolkets lønns- og levestandard, kneblingslover mot fagorganisasjonen, ugildhetslov, spiseseddel og matlappsystem overfor de arbeidsløse, et skred av tvangsauksjoner mot småbrukere, småbønder og fiskere. Er det en slik politikk som fremmer folkets fremdrift og velstand? Nei! Det norske folks ærerike tradisjoner, dets vilje til handling idag, er på det nøieste i samklang med arbeiderbevegelsens oppgave og mål.

For å sikre at ingen arbeider-stemmer går tapt og da det desverre ikke har lyktes å opnå listeforbund med Det norske Arbeiderparti, har Norges kommunistiske parti opfordret velgerne til i de fleste kretser å bruke Det norske Arbeiderpartis liste.

Nar vi opfordrer til opslutning om Det norske Arbeiderpartis lister, er det så fordi vi har opgitt vårt politiske syn, har vi endret var opfatning av samfundsutviklingen, av klassekampen, kort sagt, revidert våre prinsipper? Nei. Men vi har tatt lærdom av det som er hendt i andre land hvor en spaltet arbeiderklasse er blitt et lett bytte for fascismen. Og derfor vil vi gjøre vårt til at alle frihetselskende krefter kan sveises sammen mot reaksjon og fascisme.

Det er enheten, felles opptreden mot felles fiende som er det avgjørende for oss.

For å tjene enheten, friheten og fremskrittet, har det kommunistiske parti fattet denne beslutning.

Men vi ber enhver mann og kvinne ikke glemme det som i disse dager skjer i Spania, hvor fascistene har gått til opprør mot det lovlig valgte flertall i parlamentet og den spanske regjering. Det beviser at kommunistenes opfatning av klassekampen, av kampen om samfundsmakten, den slår til. Når borgerskapet ser sine privilegier truet, da griper det til våben for å undertrykke folket, for fortsatt å beholde sin makt og sine privilegier uinnskrenket.

For hvad og mot hvem skal arbeiderflertallet på stortinget brukes?

Vi kommunister mener at flertallet må brukes til å støtte de krefter som kjemper for freden. Aldri tidligere har trusselen om en ny krig vært så overhengende som nu. Selvfølgelig vi er et lite land som kanskje lite kan gjøre. Men fredskreftene i verden, de er i vekst, og Norge må aktivt støtte disse. Vi må støtte en revisjon av Folkeforbundet, utbygge dette som et fredsinstrument. Vi må samarbeide med Sovjetunionens regjering i dens kamp for freden. Stortingsflertallet må også utnyttes til å samarbeide med det svenske og danske folk for å skape et skandinavisk forbund til forsvar for det nordiske demokrati for å sikre freden i Norden.

Vi kommunister mener at arbeidet for freden på det nærmeste henger sammen

med kampen mot fascismen. Den mentalitet, den økonomiske utbytning og
110 undertrykkelse, den kulturelle forråelse den uhørte chauvinisme og forherligelse
av krigen som fascismen innebærer, er en konstant fare for fredens bevarelse. I
flukt med dette mener vi at stortinget må forby og oppløse de fascistiske partier,
organisasjoner og grupper. Men det er ikke nok. For å bevare freden og for å
sikre vårt demokratiske styresett, mener vi at alle som er for å erstatte
115 demokratiet med det fascistiske diktatur, disse personer kan ikke være
befalingsmenn i hæren. De må avskjediges, for deres opfatning og handlinger
strider mot landets demokratiske grunnlov og folkeflertallets demokratiske vilje.
Hærens og marinens befal må rekrutteres fra folkets brede lag, og befalets
utdannelse praktisk ordnes så dette blir mulig.

120

Vi anser den almindelige verneplikt som en garanti for armeens og flåtens
innsats for å bevare demokratiet. Ethvert snakk om avrustning på det
nuværende tidspunkt anser vi utopisk og skadelig, idet det gir folket en uriktig
forestilling om de tilstander som råder ute i verden, tilstander skapt av
125 fascismens krigsforberedelser. Det er først under en sosialistisk samfundsform at
avrustning kan finne sted.

Vi kommunister vil fremme forslag til utvidelse av folkets demokratiske
rettigheter. Vi vil senke stemmeretts- og valgbarhetsalderen så ungdommen
130 slipper til. Vi vil at kvinner helt og fullt skal ha samme rettigheter som menn. Vi
vil avskaffe alle lover og paragrafer som stenger for arbeidernes faglige
organisasjon og dens virke for å bedre arbeidernes lønns-, arbeids- og øvrige
livsvilkår. Vi nevner konkret boikottloven av 1933. Vi vil utvide
fagorganisasjonens lovfestede rett til bedriftskontroll, og ser heri et ledd for å
135 bremse på ubeføiet rasjonalisering, samt rette på utrygge og uheldige forhold på
arbeidsplassene.

For å sikre å utvide demokratiet, er det nødvendig at statens politi og rettsvesen
håndheves av folk som selv er for demokratiet. Derfor mener vi at medlemmer
140 av fascistiske organisasjoner ikke kan inneha embeder og stillinger i politi og
rettsvesen.

På denne måte, som det kommunistiske parti mener er den eneste, må
demokratiet for og blandt det frihetselskende norske folk sikres.

145

En politikk fra stortingets side i flukt med det brede folks interesser betinges av

en ny kurs på det økonomiske område. Ved siste budgettbehandling i stortinget, innleverte Norges kommunistiske parti et forslag som tok sikte på en radikal nedskjæring av utgiftene til uproduktive formål, og en betydelig høining av midlene til kriseformål. Vi foreslo at omsetningsskatten blev ophevet, at tollskattene og avgifter blev nedsatt, ialt en lettelse for det brede forbrukende publikum på 55 millioner kroner. Vi foreslo beløpet til kriseformål øket med ca. 40 millioner kroner, og for å bringe statsbudgett i balanse foreslo vi innsparing på militærbudgett, forhøiet arveavgift, skatt på stort luksusforbruk, samt en effektiv statsskatt på stort bankinnskudd og obligasjoner.

Vi er for en ny kurs i finansieringen av krisepolitikken, således at rikfolket må betale, istedenfor som nu, da byrdene er blitt lagt på folkets jevne lag. Vi kritiserer regjeringen for dens kriseforlik med Bondepartiet, som har ført til at krisetiltakene i altfor stor utstrekning er kommet storbønder og kapitalister tilgode, og at småkårsfolket har måttet betale krisepolitikken. Arbeidernes lønninger og levestandard er blitt senket ved den store opgang i vareprisene, og regjeringen har ikke ydet de fagorganiserte fornøden støtte når de vilde tilkjempe sig kompensasjon for prisstigningen.

Vi anser opgaven må være å høine levestandarden. Derfor må byrdene til krisepolitikken finansiering legges på de som har evne til å betale, nemlig de rike. Vi er for en utvidelse av krisepolitikken så de arbeidsløse kan komme i beskjeftigelse. Staten må i større utstrekning enn hittil sette igang offentlige arbeider og gi effektiv støtte til fylkene og kommunene for igangsettelse av arbeider. Bedrifter som har eksistensberettigelse, men som private ikke kan drive, må staten ha rett til å overta. I alle bedrifter og arbeider som det offentlige driver skal lønningene ligge på et nivå som sikrer arbeiderne og funksjonærene rimelige og gode levevilkår.

Tross det konjunkturopsving som foregår, nærer vi ingen illusjoner om at arbeidsløsheten kan avskaffes helt sålenge kapitalismen råder. Derfor reiser vi påny det tidligere krav om innførelse av arbeidsløshetsstrygd som staten og arbeidsgiverne skal betale.

Som et ledd i bekjempelsen av arbeidsløsheten ser vi også kravet om innførelse av 40 timers arbeidsuke med full lønnkompensasjon. Storting og regjering må efter vår mening her følge den franske folkefrontregjerings vedtak, og ved lov innføre 40 timers uke.

190 Ved den store tariffrevisjon våren 1937 må storting og regjering støtte disse 2 hovedkrav fra arbeiderne, nemlig kompensasjon for prisstigningen og en reell lønnsforhøielse, samt 40 timers uke med full lønnskompensasjon.

195 Vi er for en sterkere boligbygging efter initiativ fra stat og kommune. Omtrent 1 million av vårt lands 2,8 mill. innbyggere har boliger som er for dårlige. Det er uhyggelige tall, tall som beviser at Storting og regjering ikke lenger kan skyve denne sak fra sig som uredkommende.

Boligbyggingen må forseres, og husleien må kontrolleres ved at loven om husleiereguleringen gjeninnføres.

200 Vi vil arbeide for at alle direkte og indirekte skatter og avgifter som fortrinsvis rammer de brede befolkningslag skal nedsettes eller helt opheves. Omsetningsskatten opheves.

205 Tollskatter og avgifter utgjør på statsbudgettet tilsammen ca. 270 millioner kr. og de har øket med 65 millioner de 2 siste år. I 1922 var den 135 millioner. Den direkte skatt til staten utgjør i år vel 80 millioner, mens den i 1922 var 140 millioner kr. Herav fremgår at det er toll og avgifter på folkets forbruksartikler som skaffer midlene i statskassen, mens de store formuer og inntekter slipper lett unda. Derfor stiller vi kommunister kravet: En krisepolitikk på bekostning av de rike!

215 Også når det gjelder landbrukspolitikken har det kommunistiske parti synsmåter som skiller sig fra Arbeiderpartiets og de borgerlige partier. Statens støtte må efter vår mening i langt større grad enn hittil komme de mindre jordbrukere tilgode, og de lovmessige inngrep i form av centraler eller andre tiltak som nu favoriserer de store jordbrukere må omlegges. Det er stort sett Bondepartiets linje regjeringen Nygårdsvold har gjennomført i jordbrukspolitikken. Og den linje representerer storbøndenes syn. Vi vil ta op og søke gjennomført de krav som er reist fra Norsk Bonde- og Småbrukerlag. En effektiv oprydning i gjeldsforholdene for småbrukere og småbønder må gjennomføres. Tvangsauksjonene må bringes til ophør således at bøndene og småbrukerne trygt kan sitte på sitt bruk og forbedre og utvikle dette i trygg tro på fremtiden. Vi vil ha rentefoten nedsatt til maksimum 3 pst.

Vi ser i bureisning et av de viktigste midler for å skaffe de arbeidsløse, og ikke minst ungdommen beskjeftigelse, og spørsmålet om arbeid er et hovedspørsmål for å lette krisen på landsbygden. Derfor vil vi øke statens tilskudd til bureisning, nydyrkningen samt til redskapskjøp.

230

Korntrygd og utjevningsavgiften for melk omlegges således at de virkelig trengende brukere, - de mindre -nyter godt av den. Derfor må korntrygden og utjevningsavgiften kun gjelde for et bestemt kvantum for hvert bruk.

235 Vi vil ha en revisjon av jordloven, således at adgangen til jord lettes, både for anlegg av nye bruk og utvidelse av eldre.

Med denne linje i landbrukspolitikken vil landsbygdens arbeidende sikres beskjeftigelse, bønder og småbrukere vil sitte trygt på sine hjem. Den mare som
240 fra bankene har hvilt over bygdene de siste 15 år, vil være slutt, og den økonomiske trivsel og utvikling sikre landsbygdens strevsomme folk et menneskeverdig utkomme.

Også når det gjelder fiskeriene mener vi at statens tilskudd må økes betraktelig
245 for å bedre fiskernes kår.

Neppe i noe befolkningslag har krisen rammet så dypt som blandt fiskerne.

Vi mener derfor at fiskerne, fra statens side, må sikres en forsvarlig
250 understøttelse til redskaper og annen utrustning i langt større målestokk enn hittil. Men hvad som kanskje er det viktigste, det er å sikre fiskerne en forsvarlig pris på deres fisk, og det må gjøres på den måte at den statsgaranterte minstepris på fisken settes op i forhold til hvad den er nu. Vi mener også at transport og lagerforholdene bør forbedres ved en effektiv støtte fra staten.
255 Avsetningsforholdene som trykker prisen og dermed vanskeliggjør fiskernes fortjeneste må forbedres.

Det er et omfattende reform- og økonomisk nyreisningsarbeide vi kommunister vil arbeide for. Vi søker ikke å overbevise noen om at det er mulig å gjennomføre
260 planøkonomi sålenge privatkapitalismen rader. Kapitalismens grunnlov er nemlig det stikk motsatte av plan. Dens grunnlov er anarki og det har sin rot i privateiendomsretten til produksjonsmidlene med den derav følgende forbitrede konkurranse om markedet mellom de enkelte produsenter.

265 Planøkonomi kan kun gjennomføres under en sosialistisk samfunnsorden. Men statsmakten, Stortinget, kan gripe regulerende inn, og den kan utnytte statens hjelpekilder og makt til effektiv bedring for folket under den konstante krisetilstand som har rådet i vårt land, og i alle land hvor kapitalismen har makten, like siden 1920.

270 Vi appellerer derfor til alle velgere den 19. oktober å stemme for en sammensetning av Stortingets flertall som gjennomfører en politikk som den jeg har skissert. Det er alene et flertall av arbeiderrepresentanter som kan gjøre dette.

275 Vi appellerer til dere velgere å følge det svenske folks eksempel, som ved valget igår feiet reaksjonen tilside og satte et solid flertall av arbeiderrepresentanter inn i Riksdagen. 123 arbeiderrepresentanter ble valgt, mot 107 borgerlige. Og arbeiderpartiene fikk flertall blandt velgerne.

280 Vi retter en spesiell appell til arbeidsfolket i Bergen, som står overfor opgaven å sette en kommunist inn på stortinget. Gjør dette løsen til virkelighet! Følg våre svenske kameraters eksempel! Mobiliser alle krefter! Sikre vår politikk den konsekvente talsmann i Stortinget ved å velge en kommunist inn i
285 arbeiderflertallet !

Vi appellerer til alle om å møte frem ved valget. I 1933 satt 400 000 hjemme, hvorav flertallet var kvinner. Det ligger i virkeligheten i disses hånd hvilken retning Stortingets arbeide skal ha i de kommende år.

290 Kommunistenes paroler ved dette valg er: For arbeiderflertall på Stortinget!

For fred, frihet og bedre kår!

295 Frem til valg! Sikre folkestyrets, demokratiets forkjempere flertallet! Slå reaksjonen tilbake!

300 Vår politikk tar sikte på å skape godt utkomme og trygge kår for alle: Bonden og fiskeren, funksjonæren og arbeideren. Vi vil verne hjemmene og familien, ikke minst kvinnene mot den reaksjonære undertrykkelse, mot den sosiale ulikhet og ufrihet. Vi vil trygge ungdommens utdanning og arbeid for den. Vi vil gjøre slutt på den tilfeldighet og skjodesløshet som ungdommen behandles med.

Samfundet har ansvar overfor folkets fremtid, overfor ungdommen.

305

Derfor, velger, hvis du vil fred, frihet og folkestyre, så slutt op om kommunistene og deres politikk.

Derfor! Fram til valg! Sikre folkestyrets, demokratiets forkjempere, flertallet. Slå reaksjonen tilbake!

310

Sikre det norske folks politiske frihet, dets økonomiske trivsel og kulturelle utvikling!

Fram for arbeiderflertallet!

315

Emner

Arbeiderbevegelsen, Kommunisme, Radiotale, Valg

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/hvad-vil-kommunistene>

320

325

330

335

340